

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.III.20.076/2023/5.

A felperes: Felperes1

cím7

A felperes jogi képviselője: Dr. Kása Nikoletta pártfogó ügyvéd

cím6

Az alperes: Alperes1

cím8

Az alperes jogi képviselője: Némethy Ügyvédi Iroda

képviseli: dr. Némethy Barbara ügyvéd

cím5

A per tárgya: személyiségi jog megsértésének megállapítása,

sérelemdíj megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Székesfehérvári Törvényszék 9.P.20.008/2022/40.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

Felperes 41.

Ítélet

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 31.750 (harmincegyezer-hétszázötven) forint másodfokú perköltséget.

A pártfogó ügyvédi díj a teljes egészében pervesztes felperes terhére esik.

A le nem rótt 120.600 (egyszázhuszezer-hatszáz) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélettel szemben fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

[1] A releváns tényállás szerint a felperes jogerős szabadságvesztés büntetését tölti 2011. február 28. napjától. Ennek során különböző büntetés-végrehajtási intézetekben került sor büntetésének végrehajtására, 2020. augusztus 18. napjától 2021. február 1. napjáig (mintegy 5 és fél hónapon át) fogház fokozatban az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben volt fogvatartott.

[2] A felperes 40 éve dohányzik, napi 10-15 szál cigarettát szív el. Magasvérnyomás betegségben, inzulin dependens 2-es típusú cukorbetegségben, idült obstruktív tüdőbetegségben (asztma, CORP), hyperlipidaemiában, máj megnagyobbodásban, gyomorbélfekélyben, refluxban és köldöksérvben szenved. Betegségeit gyógyszeresen kezelték: Helex SR nyugtató, Pantoprazol gyomorvédő, Retafyllin hörgőtágító, Co-Enalaprin vérnyomáscsökkentő, Lipidil koleszterincsökkentő, Kreon vízajtó, Tramadol fájdalomcsillapító, valamint a diabéteszére Novorapid nappali inzulin és Lantus éjszakai inzulin használatát írta elő a szakorvos. Fogvatartása alatt folyamatos orvosi ellátásban részesült, rendszeresen átszállították helységeire, a Kórházlába pulmonológiai és egyéb szakellátásra, kontroll vizsgálatra.

[3] A felperes 2020. augusztus 18. napján történt alperesi befogadása alkalmával megtartott orvosi vizsgálat során rögzítették alapbetegségeit és az állandó gyógyszerhasználatát. 2020. augusztus 28. napján diabetológiai gondozását tervezték, de a felperes minden vizsgálatot elutasított, nem járult hozzá még a vércukorszintjének megméréséhez sem. Az alperes felhívta a felperes figyelmét, hogy amennyiben meggondolja magát a vizsgálatok elvégzéséről, azt jelezze az egészségügyi szolgálat felé. A felperes a szükséges egészségügyi felvilágosítást megkapta.

[4] A felperes az asztma típusú betegségére Retafyllin hörgőtágítót szedett, valamint Berodual asztmapipát (napi adagolás 3 x 2 puff) és 24 órás Anoro inhalációs pipát használt. Az inhalációs készítmények (pipák) támogatott térítésű felírásához pulmonológiai szakorvosi javaslatra volt szükség, mely szakorvosi javaslat egy évre szól. A felperes pulmonológiai szakorvosi javaslata már 2020. május hónapjában - az alperesi bv. intézetbe

kerülését megelőzően - lejárt. A felperes 2020. szeptember 10. napján - az alperesnél elvégzett orvosi vizsgálat során - nem vállalta Kórház1ába (helység1) szállítást és az ottani szakorvosi vizsgálatot. Emiatt az alperes - szakorvosi javaslat hiányában - az inhalációs készítmények közül a Berodual inhalációs pipát normatív alapon írta fel a részére. Az Anoro pipa felírása elmaradt, mivel - szakorvosi javaslat hiányában - annak többletköltsége jelentős lett volna.

[5] Az alperes 2020. október 19. napján beutalóval látta el - a szakorvosi javaslat beszerzése érdekében - a felperest, a kórház2 Tüdőgyógyászati Osztályától kérték - előzetes telefonos egyeztetés alapján - a szakorvosi javaslat kiállítását. Az előjegyzett időpont azonban lemondásra került, a későbbiekben pedig a COVID pandémia miatti korlátozás akadályozta a területi ellátást, mivel a kórház tüdőgyógyászati osztályán csak sürgősségi betegellátást végeztek. A pandémia miatt helysége1re, a Kórház1ába sem lehetett már átszállítani a felperest.

[6] A felperes asztma típusú betegségére rendelt Retafyllin hörgőtágító és Berodual asztmapipa használatát az alperesi bv. intézet a felperes részére folyamatosan biztosította. Inszulin készítményeit megkapta, továbbá az inzulin készítmény cseréjekor a tű cseréje is megtörtént, illetve eldobható előretöltött injekciós tollban kapta az inzulint, ami az ambuláns naplóban és a Főnix Egészségügyi Rendszerben dokumentálásra került.

[7] A felperes 2020. december 22-étől 2020. december 28-áig a helység2i objektum I. épület földszint „B” szárny 28. számú zárkájában volt elhelyezve, ahol összesen 4 napot töltött együtt más (börtön) fogvatartási fokozatú elítélttel.

II.

[8] A felperes pontosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltóságát és az egészséghez fűződő személyiségi jogát. Kérte továbbá 1.507.000 forint sérelemdíj és annak 2020. szeptember 1. napjától számított törvényes késedelmi kamata megfizetésére kötelezni az alperest. Az egészséghez fűződő joga megsértésére alapítottnan 5 hónapra (napi 10.000,-Ft) összesen 1.500.000 forint, emberi méltósága megsértése miatt napi 1.000 forint, összesen 7.000 forint sérelemdíjat számított fel.(23.sz. jkv. 2. o.; 30.sz. jkv. 6. o. (2) bek.)

[9] Keresetét a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések, és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL.tv. – a továbbiakban Bvtv. – 97. § (1) és 99. § (1) bekezdésére, 156. § (1) és 157.§ (1) bekezdésére, a büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartott elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak egészségügyi ellátásáról szóló 8/2014.(XII.12.) IM. rendelet 17. § (1)-(3) bekezdésére, valamint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. tv. (továbbiakban Eütv.) 7. § (1) bekezdésére alapította.

[10] Egészséghez fűződő személyiségi joga megsértését amiatt állította, mert az asztma súlyosabb változatában krónikus C.O.P.D. betegségben szenved, melynek kezelésére előírt gyógyszerei használatának tartós elmaradása súlyos egészségkárosodást okoz. Az alperes nem részesítette betegségeinek megfelelő egészségügyi ellátásban, mert nem

biztosította az un. Anoro inhalációs pipát, illetve nem tette lehetővé a Berodual pipa napközbeni használatát, emiatt rosszul lett, fulladt, egyszer-egyszer el is ájult, tüdőszövege roncslódott. Az alperes által biztosított egészségügyi ellátás hiányosságai és az egészségkárosodása közötti okozati összefüggés igazolására igazságügyi orvosszakértő kirendelését kérte.

[11] Az Anoro pipa kapcsán előbb azt a választ kapta, hogy annak szakorvosi javaslata lejárt, s az alperes orvosa teljes áron nem írhat fel a részére új gyógyszert utóbb pedig azt, hogy a Covid szabályok miatt nem tudják szakorvosi rendelésre kiszállítani. A Központi Kórházba szállításával kapcsolatosan a szállítást visszautasító nyilatkozatot is amiatt íratta alá vele az alperes, hogy levédje magát, holott a szállítást vállalta volna. Nem kérdezték meg, hogy a szakorvosi javaslat hiánya miatti többletköltségeket vállalja-e, ugyanakkor - mivel életmentő gyógyszerről van szó, a költségeket az alperesnek kellett volna fedeznie.

[12] A Berodual pipát az alperes ugyan biztosította, de azt - más büntetés-végrehajtási intézetekkel szemben – az alperesi fogvatartás során nem tarthatta folyamatosan magánál a zárkában, így csak reggel és este alkalmazhatta. Ha nappal is alkalmazni akarta, akkor azt kérésére sem adták át azt a részére.

[13] Emellett számos alkalommal előfordult, hogy a szükséges inzulin adagot nem kapta meg. Az esetek túlnyomó részében (90 %-ában) a készítmény beadásához a fertőzésveszély elkerülése miatt szükséges új tűt sem biztosította az alperes, azt javasolták, hogy vegye igénybe a használt tűt.

[14] Emberi méltósága megsértését arra alapította, hogy az alperes megsértette a Bvtv. – 97. § (1) bekezdésében és 99. § (1) bekezdésében foglaltakat azzal, hogy a fogház fokozatban elrendelt büntetése letöltése során 2020. december 22. és 2020. december 28. napja között (7 napon át) a befogadó szinten börtön fokozatú fogvatartottakkal, előzetes letartóztatásban lévőkkel és szabadulókkal közös zárkában helyezték el. Emiatt a zárka ajtaja – szemben a fogház fokozatban irányadó szabályokkal – zárva volt, így nem tudott olyan szabadon mozogni, mint a fogház fokozatban fogvatartottak.

III.

[15] Az alperes alaki védekezésében a Pp. 176. § (1) bekezdés c) pontja és a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárás megszüntetését, míg érdemi ellenkérelmében - vitatva a felperes személyes előadása és kereseti tényállításai minden elemét - a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes a szükséges egészségügyi ellátást megkapta, gyógyszereit megfelelően adagolták, nem volt olyan sem, hogy a Berodual asztma pipát a kérése ellenére ne adta volna ki a felperesnek. A felperes azonban betegségei kezelése kapcsán nem volt együttműködő, nem tartotta be az előírt diétát, a gyógyszereszedési utasításokat. A felperes utasította vissza a vizsgálatokra történő szállítást, így 2020. szeptember 10. napján a büntetés-végrehajtási intézet központi kórházba történő átszállítását és az ottani szakorvosi vizsgálatát sem vállalta. Az a magatartás, melyhez az érintett hozzájárult – a Ptk. 2:42. § (3) bekezdése értelmében – nem sért személyiségi jogot. Személyiségi joga (egészsége) nem csorbult, az egészségkárosodására konkrét tényállítást

nem tett, bekerüléskori, illetve elkerüléskori állapota romlását és az alperes terhére állított jogellenes magatartás közötti okozati összefüggést orvosi iratokkal nem igazolta.

[16] A felperes egészségügyi ellátásával összefüggésben sem kérelmet, sem panaszt nem nyújtott be. A büntetésvégrehajtási intézetben fogvatartott elítéltekkel és egyéb jogcímen fogvatartottakkal kapcsolatos kártérítési eljárás szabályairól szóló 12/2014.(XII.16.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdése értelmében a kár észlelése esetén az alperes személyi állományát haladéktalanul tájékoztatnia kellett volna. A felperes azonban nem tett eleget a Bvtv. 118. § (4) bekezdése alapján őt terhelő speciális együttműködési kötelezettségének sem. Utóbb előterjesztett keresete visszaélészerű joggyakorlást valósít meg.

[17] A szabadságvesztés végrehajtási fokozattal kapcsolatos igény vonatkozásában utóbb elismerte (31. számú irat) hogy a per tárgyát képező időszakban a felperes zárkatársa volt 4 napon keresztül egy börtön, illetve 1 napon keresztül egy másik börtön végrehajtási fokozatú fogvatartott. E rövid ideig fennálló elhelyezési anomália azonban nem vezethetett a felperes által állított személyiségi jogsértéshez, a kérdéses zárka ajtaja ugyanis – az ebédeltetési idő kivételével –, a napirend (31/A/12) szabályainak megfelelően nappal nyitva volt, így mozgásában a felperes nem volt korlátozva.

IV.

[18] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította, s kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek bruttó 95.695 forint elsőfokú perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 126.420 forint kereseti illeték az állam terhén marad, és a felperest képviselő pártfogó ügyvédi díj viselésére a felperes köteles.

[19] Az alperes alaki védekezését alaptalannak találva, érdemben amiatt utasította el a keresetet, mert a felperes az egészséghez fűződő személyiségi joga megsértését nem igazolta, s az emberi méltóság megsértése pedig nem valósult meg a börtön fokozatú elítéltekkel 4 napig közös zárkában történő elhelyezéssel.

[20] Rámutatott, hogy befogadáskor az alperes megfelelően rögzítette a felperes meglévő betegségeit és az általa szedett gyógyszereket, s az orvosi dokumentáció szerint a gyógyszereit - az Anoro pipa kivételével - folyamatosan biztosította. Amikor a felperes egyéb betegségei (hasnyálmirigy gyulladás, májproblémák) miatt rosszul volt, úgy a felügyelet átkísérte az egészségügyi részlegre őt. Az alperes 2020. augusztus 28. napján megkezdte volna a felperes diabetológiai gondozását is, de ő minden kezelést elutasított, még a vércukorszint méréshez sem járult hozzá. Az ambuláns napló és a Főnix Egészségügyi Rendszer adatai igazolják, hogy a felperes megkapta inzulinos készítményeit, és a tű cseréje is megtörtént.

[21] Az Anoro pipa biztosítása (az ahhoz szükséges szakorvosi javaslat beszerzése) pedig - a per adatai szerint - nem az alperes mulasztása miatt maradt el. Az Anoro inhalációs pipa szakorvosi javaslata már 2020. májusában (a felperes alpereshez kerülése) előtt lejárt. A felperes 2020. szeptember 10. napján nem vállalta sem a szakorvosi javaslat beszerzése érdekében a Központi Kórházba történő átszállítását, sem a gyógyszer szakorvosi javaslat

hiánya miatti jelentős többletköltségét. Semmi nem igazolta azt a felperesi állítást, hogy a Központi Kórházba szállítását vállalta volna, s ennek ellenére irattak vele alá visszautasító nyilatkozatot. A 2020. december 28-i ambuláns lap igazolta, hogy a pulmonológiai szakorvosi vizsgálat a Központi Kórházban a Covid miatt nem volt elvégezhető, a kórház pedig lemondta az előjegyzett időpontokat és csak sürgősséggel fogadott betegeket.

[22] Az alperesi fogvatartás alatt a felperes nem részesült máshol ellátásban, kizárólag az alperesnél keletkezett iratok, de azok a felperes állításait nem támasztották alá, azok nem igazolnak fulladást, rosszullétet. Értékelte, hogy a felperes már 2011. óta szabadságvesztés büntetését tölti, az alpereshez kerülését megelőzően több büntetésvégrehajtási intézetben volt és azóta is megjárta legalább három másikat, s az alperesnél mindössze 5 és fél hónapot volt fogvatartott.

[23] A felperes 2011. óta zajló fogvatartása teljes időszakára kiterjedő orvosi dokumentáció azt igazolta, hogy végig – az alperesnél is - folyamatos orvosi ellátásban részesült. Megalapozottan hivatkozott arra az alperes, hogy - az erre irányuló anyagi pervezetés (Pp. 237. § (2) bekezdés) ellenére - a felperes kellően konkrét egészségkárosodásra nem utalt keresetében, nem részletezte a bekerüléskori állapotát, az alperesi fogvatartás alatt bekövetkezett negatív irányú változást, s ezt alátámasztó orvosi dokumentációt sem csatolt.

[24] Önmagában az orvosi dokumentáció alapján nem állapítható meg az, hogy a felperes egészsége negatív irányban változott volna meg az alperesnél eltöltött 5 és fél hónap alatt. Ehhez az alperesi befogadáskor, illetve annak megszűnésekor elvégzett teljes körű kivizsgálás és annak eredménye rögzítése lett volna szükséges, de ilyen nem áll rendelkezésre. Mindezek hiányában orvosszakértő bevonásával sem lenne tisztázható, hogy az alperesi fogva tartása alatt bekövetkezett-e egészségromlás a felperesnél, s milyen okra visszavezethetően. Emiatt a felperes személyiségi jogait sértő magatartás és nem vagyoni sérelem, illetve az okozati összefüggés igazolása hiányában az egészségkárosodással összefüggő kereset elutasításának volt helye. Az emberi méltóság megsértése pedig nem valósult meg a börtön fokozatú elítéltekkel 4 napig közös zárkában történő elhelyezéssel.

V.

[25] Az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatása és az alperes perköltségben marasztalása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést. Az elsőfokú ítélet tartalmi elemeinek megismétlésén és a sérelemdíjjal összefüggő jogirodalmi okfejtésen túl arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, ítéletének megállapításai iratellenesek, s kirívóan okszerűtlen az általa levont jogi következtetés is. Egy igazságügyi szakértő a rendelkezésre álló orvosi iratok alapján meg tudta volna határozni egészségkárosodása tényét és mértékét, e kérdésben az elsőfokú bíróság - szakértelem hiányában - nem dönthetett volna saját hatáskörben. Az elsőfokú bíróság - holott tisztában volt azzal, hogy a felperes más eszközzel nem rendelkezik a bizonyításhoz - meg sem kísérelte a szakértő bevonását.

[26] Miután a felperes elhelyezése kapcsán az elsőfokú bíróság négy nap vonatkozásában megállapította a jogszabálysértést, meg kellett volna állapítania a személyiségi jogsértést is. Jogszabály nem írja elő azt, hogy a személyiségi jog megsértése

hány napi jogsértő elhelyezés után állapítható meg. A jogszabálysértés megtörtént, erre figyelemmel az alperesnek kellett volna kimentenie magát, illetve igazolni, hogy a felperes nem érte olyan súlyú nemvagyoni sérelem, mely sérelemdíj alkalmazását indokoltá tenné.

[27] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte. Rámutatott, hogy az egészséghez való jog megsértésével összefüggésben a sérelemdíj alkalmazásához a jogsértés tényét igazolni kell, csak a további hátrány bizonyítása nem szükséges. Az elsőfokú bíróság által helyesen értékelt körülmények folytán utólag már nem állapítható meg, hogy az alperesnél eltöltött idő alatt hátrányosan változott volna a felperes egészségi állapota. A felperes személyes előadása és a becsatolt okiratok nem igazoltak egészségromlást, s a felperes sem hivatkozott az egészségét érintő konkrét sérelemre (hátrányra), csupán annak veszélyére alapozta igényét, amelyre nincs mód. A felperes elhelyezésével összefüggő keresetet is helyesen utasította el az elsőfokú bíróság, mert a bagatell sérelmek sérelemdíjjal történő kompenzálására nincs mód. A joggyakorlat a sérelemdíjat nem alkalmazza automatikus jogkövetkezményként, a felperes pedig olyan mértékű immateriális hátrányt nem nevesített és igazolt, mely indokoltá tenné a sérelemdíj alkalmazását.

VI.

[28] Az ítéltábla a fellebbezést - a Pp. 376. § (1) bekezdés a), b), c) pontja szerinti feltételek fennállta hiányában - tárgyaláson kívül bírálta el és azt nem találta alaposnak.

[29] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló iratok alapján a tényállást – a csatolt iratokkal összhangban, a bizonyítékok megfelelő értékelésével - helyesen állapította meg. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a felperes fellebbezésében meg sem jelölte, hogy mennyiben minősül az elsőfokú ítéleti tényállás iratellenesnek. Az ekként helyesen megállapított tényállásból okszerűen következtetett az elsőfokú bíróság arra, hogy a felperes keresete alaptalan. A Pp. 276. § (5) bekezdése alapján - mint szükségtelent - jogszerűen mellőzte az orvosszakértő kirendelésére vonatkozó felperesi bizonyítási indítvány teljesítését, így nem követett el jogszabálysértést azzal sem, hogy kizárólag a rendelkezésre álló iratok alapján hozta meg a döntését.

[30] A felperes a személyiségi jogok megsértése szankcióinak alkalmazását csak akkor igényelhetette volna alappal, ha igazolt az általa állított (a kereset tárgyává tett) személyiségi jogok megsértése, ami - az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint - sem az emberi méltósághoz való jog [Ptk. 2:42. § (2) bekezdés], sem az egészséghez fűződő jog [Ptk. 2:43. § a) pont] vonatkozásában nem teljesült. Emiatt az ítéltábla az elsőfokú ítélet megváltoztatására nem látott lehetőséget.

VII.

[31] A felperes elhelyezése négy nap időtartamban valóban nem felelt meg a Bvtv. 99. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak, mert ezen időszakban különböző végrehajtási fokozatba tartozó fogvatartottak kerültek a felperessel azonos zárkába. A felperes ezzel összefüggő keresete elsődlegesen amiatt alaptalan, mert az ebből eredően állított hátrány -

jellegénél fogva - nem olyan volt, mely a módosított kereset tárgyát képező emberi méltósághoz való személyiségi jog megsértésének megállapítására alapot adna.

[32] A bírói gyakorlat szerint ugyanis az emberi méltóság megsértése (a 8/1990 (IV.23.) AB határozat utolsó bekezdése szerinti „anyajog” jellegének elismerése mellett) csak akkor valósul meg, ha az egyént nem a társadalom kulturális szintje szerint kialakult érintkezési formák minimális követelményeinek megfelelő elbánásban részesítik, megkérdőjelezi emberi mivoltát, elmulasztják számára megadni a minimális és kötelező tiszteletet, illetve az emberi léthez, az emberi élethez méltatlan magatartás, azaz - negatív megfogalmazásban - a kínzás, embertelen bánásmód, megalázó bánásmód tilalma valósul meg. A polgári jog által biztosított személyiségvédelem körében az ember személyiségét alkotó lényegi tulajdonságok és ismérvek összessége jelenti az emberi méltóságot és (külön nevesített személyiségi jogok hiányában) csak a személyiséget ebben a vonatkozásban ért támadás ad alapot az emberi méltóság sérelme miatti személyiségi jogvédelemre (EBH2007.1598; BH.2008.12) Külön is nevesített megsértett személyiségi jog léteben pedig akkor állapítható meg azzal „halmazatban” az emberi méltóság sérelme, ha a jogsértés olyan jellegű, hogy a külön nevesített személyiségi jogsértés megállapítása nem fedi le a sérelem egészét.

[33] A szűken értendő emberi méltóság bírói gyakorlat által kialakított fenti szempontjai szerinti sérelemre utaló adat a felperes elhelyezése kapcsán nem merült fel. Az átmeneti, csupán négy napig tartó elhelyezési anomália kapcsán nem igazolt a fogház fokozathoz tartozó szabadabb mozgás felperes állított korlátozása. Nem igazolt az, hogy a fogház fokozatra irányadó – a Bv. tv. börtön fokozatra előírt nyitvatartási rendjénél „enyhébb” nyitvatartási rendet előíró alperesi napirend (31/A/12) szerinti - ajtó nyitvatartási rendhez képest szigorúbb volt a ténylegesen megvalósult szabályozás, ami által a felperes valóban korlátozva lett volna a fogház fokozathoz képest megengedett mozgásában.

[34] Ha a korlátozás meg is valósult, akkor pedig legfeljebb a Ptk 2:43.§ b) pontja szerinti „személyes szabadság” (mint külön nevesített személyiségi jogsértés) megállapítására adhatna alapot. A bíróság azonban nem állapíthatta meg - a Pp. 2.§ (2) bekezdése és a Pp.342.§-a megsértése nélkül - a kereset tárgyától eltérő személyiségi jog megsértését, Erre nem ad alapot az emberi méltóság jogának „anyajog” jellege sem, mert akkor erre hivatkozással valamennyi személyiségi jogi tényállás alapot adhatna az emberi méltósághoz való jog megsértésének párhuzamos megállapítására, ami - a külön is nevesített vagy a bírói gyakorlat által kimunkált személyiségi jog megsértése mellett, többlettényállás hiányában – az adott jogsértést (szükségtelenül) többszörös jogsértéssé transzformálná.

VIII.

[35] A kereset másik összetevője - az egészséghez való jog megsértése - kapcsán releváns jogellenes magatartások (a Berodual pipa napközbeni használatának igénye jelzése ellenére a pipa kiadásától való elzárkózás, az Anoro pipa kapcsán a szakorvosi javaslat beszerzésének, ennek hiányában alperes költségére, illetve felperes saját költségére történő felírásának elmaradása, továbbá a cukorbetegsége kezeléséhez szükséges eszközökkel ellátás hiánya) vonatkozásában helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy a személyiségi jogsértés megvalósulása kapcsán nem csupán az alperesi egészségügyi ellátás megfelelősége

vizsgálatának (a magatartás szakági jogellenességének) volt jelentősége, hanem (konjunktív feltételként) annak is, hogy igazolt-e (illetve igazolható-e) az egészség károsodása (mint személyiségi jogsértés) körében az, hogy a szakági jogsértés miatt az alperesi fogva tartás során a felperes állapota rosszabbodott. E téren a bizonyítási nehézségek - mind az alperes terhére állított jogsértő magatartás, mind az egészségkárosodás vonatkozásában - a felperes magatartására voltak visszavezethetőek, így ennek sikertelenségét is viselni köteles.

[36] Az alperes a befogadáskori vizsgálatokat elvégezte, a rendelkezésre álló jelentős mennyiségű irat állapotrosszabbodásra nem utal, sőt még az sem igazolt, hogy - ennek külső jeleként - a felperes rosszullétet jelezett volna az alperes egészségügyi szolgálata felé, mely alapján a vizsgálatára sor kerülhetett volna, holott máskor ezt megtette. A felperes által állított jogellenes magatartás vonatkozásában a felperes mulasztása miatt hiányzó adatok (a fizikai panaszok, az állapotrosszabbodás jelzésének elmaradása és emiatti dokumentátlanságuk, gyógyszerigénye teljesítése elmaradásának dokumentátlansága) utólagosan szakértői bizonyítással nem pótolhatóak. Erre figyelemmel ténylegesen nem is szakkérdésben foglalt állást az elsőfokú bíróság akkor, amikor az általános élettapasztalat és a hasonló perek gyakorlata alapján az orvos-szakértő kirendelését - korabeli adatok hiánya miatt - a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelennek minősítette (Pp.276.§ (5) bek.). A korabeli adatok hiánya alatt nem csak az orvosi dokumentáció, hanem az alperes terhére állított jogsértő magatartás miatt előterjeszthető kérelmek és panasz hiánya is értendő. Emellett értékelni kell az is, hogy a felperes keresetét az alperestől történő elkerülése után is csak mintegy egy évvel később - 2022. január 9. napján - terjesztette elő. Ezen utóbbi időmúlás önmagában megkérdőjelezi azt, hogy a köztes egy éves időszakban elvégzett célzott vizsgálatok és annak dokumentációja hiányában érdemi választ lehessen adni a bizonyítandó kérdésekben.

[37] A felperes rosszullétei, betegsége és abból eredő panaszai kezeletlensége, a gyógyszerrel való ellátásának problémái miatt kérelmet (s így a kérelemről hozott döntéssel szemben) panaszt, illetve önállóan panaszt sem terjesztett elő [Bvtv. 10. § (1) bekezdés, Bvtv. 21. § (1) bek.; Bvtv. 140-142. §]. Ennek két síkon van jelentősége. Egyrészt amiatt, mert a Ptk 6:548. § (1) bekezdése értelmében a közigazgatási jogkörben okozott kár, illetve - a Ptk.2:52.§ (2) bekezdése utaló rendelkezése folytán - a sérelemdíj érvényesítésének anyagi jogi feltételeként a hátrány elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségek (a panaszjog) kimerítésére nem került sor (BDT. 2018. 3942.). A BV által nyújtott egészségügyi ellátás kapcsán a „panaszjog” gyakorlásának elmulasztása csak akkor zárja ki a kártérítési vagy sérelemdíj iránti igény érvényesítését, ha (mint jogorvoslat) egyrészt alkalmas a kár, illetve a nem vagyoni sérelem elhárítására, másrészt a károsultat (sérelem szenvedettet) a jogorvoslat igénybevételének elmaradása kapcsán mulasztás is terheli. E mulasztás akkor állapítható meg, ha - amellet, hogy a panasz gyakorlásának objektív lehetősége adott - annak gyakorlása a fogvatartottól szubjektíve is elvárható. Mivel a panaszt a Bv.tv. 21. § (3) bekezdése értelmében írásban kell benyújtani, a szóban előterjesztett panasz súlytalan. Nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a panasz írásban történő benyújtásában a felperes akadályozott lett volna. Jogorvoslat pedig értelemszerűen alkalmas lett volna a keresetében állított tartós gyógyszerellátlansággal összefüggésben kialakult - a felperes által állított - egészségkárosodás megelőzésére. Másrészt a panaszjog gyakorlásának elmaradása a személyiségi jogsértést megvalósító magatartás tényének bizonyíthatósága (azaz a jogsértés valamennyi szankciója) kapcsán is jelentőséggel bír. A kérelem és a panasz teremti meg annak lehetőségét, hogy a sérelemmel kapcsolatos tényállás és az azzal összefüggésben a felek által előadottak, már a jogsértés időpontjában, illetve a sérelem beálltakor rögzítésre kerüljenek. Ennek elmaradása utóbb a jogsértés (sérelemek) bizonyítását nehezíti meg, mely

körülmény a jogai gyakorlását elmulasztó, a perben igényt érvényesítő fél terhére értékelendő.

[38] Ha az Anoro pipa a sürgősségi gyógyszerellátás körébe sorolható [IM rendelet 3. § (4) bekezdés], úgy sürgősségi gyógyszerellátás keretében történő biztosítása iránti kérelem, illetve a biztosításának elmaradása miatti panasz, mint jogorvoslati eszköz elmaradása - anyagi jogi feltételként -nem csupán a sérelemdíj érvényesítését zárja, de mulasztásával a felperes hozta magát abba a helyzetbe, hogy rosszulleteit vagy állapotrosszabbodását igazoló dokumentum nem keletkezett és nem került sor további vizsgálatokra. Miután ez állandó gyógyszer volt, azzal a felperes is tisztában kellett, hogy legyen, hogy az Anoro pipa kedvező térítés melletti történő felírásához szükséges pulmonológiai szakorvosi javaslat 2020. májusában lejárt. Nincs arra vonatkozó adat, hogy akár az alpereshez kerülése előtt, akár az alperesi fogva tartása kezdetén a felperes eljárta volna ennek pótlása iránt, sőt az igazolt, hogy felperes 2020. szeptember 10. napján visszautasította az e célból a Központi Kórházba történő szállítását. Az alperes tehát bizonyítottan intézkedett a szakorvosi javaslat beszerzése iránt, s az rajta kívülálló körülmények miatt maradt el. Azzal a felperes is szükségképpen tisztában kellett, hogy legyen, hogy szakorvoslati javaslat hiányában csak magasabb összegű térítés mellett juthat a gyógyszerhez. Arra nincs adat, hogy a teljes ár megfizetését a felperes vállalta volna. Az pedig - ilyen fontos gyógyszer esetén – életszerűtlen, hogy amennyiben e gyógyszer a sürgősségi gyógyszerellátás keretében is biztosítandó, úgy ennek elmaradását nem kifogásolja, amennyiben pedig nem tekinthető a sürgősségi gyógyszerellátás keretébe tartozó gyógyszernek, úgy nem jelzi azt, hogy vállalja a magasabb vételár finanszírozását.

[39] Értékelendő az is, hogy a felperes még a (dokumentáció hiányában) rendelkezésére álló egyéb bizonyítási eszközöket sem vette igénybe. Rosszulletei igazolására nem kérte a kérdéses öt és fél hónap alatt vele egy zárkában elhelyezett fogvatartottak tanúkénti meghallgatását. Csak a 2020. december 22-28. közötti időszakban vele egy zárkában elhelyezett személyek meghallgatását kérte, az erre irányuló bizonyítási indítványát az utólagos bizonyítás szabályainak megsértése miatt az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte. A teljesség kedvéért jegyzi meg az ítéltábla, hogy egyetért az elsőfokú bíróság álláspontjával a tekintetben is, hogy a csupán néhány napig a felperessel egy zárkában elhelyezettektől releváns nyilatkozat a felperes rosszulleteire, egészségi állapotára nem volt várható.

[40] A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[41] A másodfokú eljárásban is pervesztes felperes a Pp. 83. § (5) bekezdése alapján másodfokú költségeit maga viseli és a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú költségének megtérítésére. Utóbbi az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, 3. § (5)-(6) bekezdése és 4/A. §-a alapján a kifejtett jogi tevékenységgel arányban határozta meg, melynél értékelte, hogy jelentősebb többletfeladatot az elsőfokú eljárásban már előadottakhoz képest a fellebbezési ellenkérelem előterjesztése nem kívánt.

A felperes részére engedélyezett személyes költségmentesség folytán a meg nem fizetett fellebbezési illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad. A Pp. 101. § (3)

bekezdése alapján az ítéltábla csupán megállapította, hogy a pártfogó ügyvédi díj a felperes terhére esik.

Győr, 2023. szeptember 20.

Dr. Maurer Ádám sk.
sk.

Dr. Mészáros Zsolt sk.

Dr. Sarmon Hedvig

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró